НАРОДНИ БРОЈ 4.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, утерком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приповлено“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јеротића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 12. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 23. ЈАНУАРА 1898. ГОДИНА XXXIII.

Нови знаци.

Пре него ли смо се могли надати, почиње да се обистињава оно, што смо пре месец дана у овоме листу напоменули. Ново изненађење немилије и теже, које нам краљ Милан својим доласком припрема, помаља већ своје рошчиће и копито.

Онда када су бечки и пештански листови доказивали, како долазак краља Милана у Беч није имао никакву политичку мисију. Једно зато, што Аустрија неће, према уговору са Русијом, да се меша у балканско питање а друго зато, што Милан није личност од таквог пресудног утицаја и те важности, да се са њиме стално у какве преговоре упушта, ми нисмо могли веровати такође из два разлога. Прво што нам је познато, да краљеви или њихови заступници, нарочито онакав какав је генералисим српске војске, неће отићи на сумце у једну страну престолницу да покуша какве преговоре пре него ли се претходни обавештаји обаве, а друго, да састанак са Голуховским, па за тим и аудијенција на највишем месту није тек онако обичан акт неке куртоазије, која нарочито у овој прилици не би имала никаквог логичнога смисла, кад се зна да Милан није ништа друго него један чиновник туђе државе.

И ево где се у брзо после тих састанака јавља у немачким листовима а одмах и у српским листовима Миланове боје „поверљиви“ допис, у коме се износи „несавесност“ руске дипломације, успеси у Бугарској и руско подржавање бугарског продирања у Македонију и аустријске тежње, да се тај руски план помете у корист српскога живља.

Ваља прочитати само тај чланак и резоновања Миланових савезничких журнала, па да се одма сетимо на догађаје од 1885. год. који за туђ рачун увукоше неспремну Србију у један несмислени рат, од кога Србија не би имала никакве користи, баш да је и најповољније по њу испао. Генералисим српске војске, дошао је у Србију дакле, да на ново започне своје авантуре, на штету Србије, на штету Словенства а на корист двеју западних држава, које на изменце поткопавају земљиште словенскога јединства на Истоку Европе.

Када се све ове појаве доведу у везу са политиком изазивања, коју западне силе журно употребљују противу руско француске алијансије, која на далеку Истоку тако успешно мрси конце Енглеској, онда нам је јасан и задатак краља Милана, чија је политика и сувише обележена као разоравајућа у погледу словенске мисли.

Посмотримо само догађаје, о којима већ раније напоменусмо, па ћемо се уверити. Покушај балканскога савеза под протекторством Русије, који је почео свој благотворни утецај између Србије и Црне Горе и Бугарске, растурио се са доласком Милановим у Србију. А за чији рачун? — Без сумње не за рачун, који би ишао у корист Србије, јер какве користи може имати једна мала још несрећена државица, која је, с поља, већ по својој малоћи слабог значаја, а унутарње толико разривена, да јој је немогуће ништа, ама баш ништа самостално предузети а да не наседне на ново на какав Ђунис или Сливницу. Савез балканских државица, имао је пред собом једну цел: стварање заједничке снаге, која би на солидној основици импоновала и одстрањивала сувишан утицај спољашњих мешања. У томе савезу ми смо могли бити и јаки и импозантни, али шта смо у овоме расулу? Какве користи има Србија отуда, ако једног дана изазове „самостално“ догађаје, из којих ће она опет изаћи, разбијене главе и ампутирана, као што је то било за берлинскога конгреса.

Нећемо да се упуштамо на овоме месту у претресање Сан-Стефанскога прелиминара, ни тестамента Петра Великог, о чему ћемо у засебном чланку исцрпно говорити, али што нам пада у очи то је, да се у томе чланку и сувише опипљиво наглашава. Русија као искључиви непријатељ Срба а једна друга западна сила, као искључиви пријатељ, који Русији смета да своју мисију изврши. Међутим хвалећи ону другу силу очевидно се затрпавају најважнији историјски моменти, који обелодањују то „пријатељство“. Ако је „непријатељска“ Русија у Сан-Стефанском прелиминару и учинила једну грешку према Србима у Маћедонији, она је у Босни и Херцеговини и Старој Србији гледала да створи таково стање, те да те покрајине у будућности не припадну никоме до Србији и Црној Гори. Зашто та „пријатељска“ сила, која штити Србију од „себичне“ Русије није помогла бар у томе погледу Русији, него је две најлепше покрајине српске довела у таково стање, да се могу сматрати данас као са свим изгубљене. Какву имају Срби корист од таквога „пријатељства“? Међутим та „себична“ Русија и крвљу и новцем и оружјем помагала је српски народ од Карађорђа до данас. Она је у извесним временима од самог српског народа драговољно нуђена да и Србију узме у своју државу, па „себична“ Русија није ни једне четврти земље задржала за себе. Сравнимо само „пријатељство“ оне државе која нас парче по парче ампутира са „себичлуком“ Русије, која никад ништа од нас не узе а врло често нам даде, па ћете се и сами уверити у каквој је цели написан онај чланак.

У српском народу нема ни једнога човека који не увиђа ово изузимајући једног дела Миланових људи, које он врбује из „интелигенције“. Српски народ, а ту разумем српскога сељака, са највећом резигнацијом ушао је једном у Бугарску, и борећи се осуђивао је Милана, који најзад мораде и престо оставити, па тако и данас, српскоме народу није ни мало мило што се тај стари правац несловенске политике на ново јавља.

Србија ће можда по упуствима које Милан прима са Запада, изазвати догађаје, али тешко њојзи! Ма ко победио Србији неће добра бити, јер цела та борба водиће се једино око Настрадин-Оџина јоргана.

Свинкс.

Нови Сад, 22. јануара.

Преговори о поравнању. После одржаних преговора међу угарском и аустријском владом, који су ових дана текли у ствари сталног поравнања, вратили су се неки министри и председник министарства Банфи у Будимпешту, а министар финансија Лукач је остао у Бечу, да даље преговара. У прошлу среду је пак исти министар био код краља на аудијенцији, која је трајала читав сахат. Министар је поднео краљу извештај о преговорима у ствари поравнања. Из досадашњег рада се види, да оба министарства живо расправљају о томе, каква и колика да буде квота. Резултати ових саветовања имали би да послуже као основа, на којој би квотне депутације лакше могле да донесу своје одлуке у овој ствари. Радознали смо, како на те „резултате“, тако и на одлуке квотних депутација.

*

Свршен чин. Именовање грчког краљевића Ђорђа за гувернера на Криту, сматра се у Русији као свршен чин. Како пак јављају из Копенхагна, краљевић ће ових дана да иде тамо, да походи свога деду и мајку, а оданде ће да иде у Петроград, Париз и Лондон, у цељи да објави свој одлазак на Крит.

*

Положај на Истоку. Не на далеком, него на блиском нам балканском истоку, као да се спремају нови догађаји. Русија, која данас у опште ведри и облачи по политичком обзорју Европе, као да хоће са далеког истока, из Азије, да пренесе свој главни рад на Балкан. Рад Русије у Азији, тиче нас се у толико, што од успеха Русије у Азији, зависи у неколико и успешан рад политике њене и у Европи. Много нас се више тиче рад њен на Балкану. А тиче нас се за то, што је за успех руске политике везана и нада балканског Српства, да ће тај успех, донети успеха и српској народносној ствари на Балкану. Што Русија сад хоће више пажње дакле да поклони својој балканској политици, словенске балканске државе требале би томе само да се радују. Русија хоће пошто по то, да се именује за гувернера критског грчки краљевић Ђорђе. Према данашњем политичком положају у Европи, Русија ће у овој својој намери по свој прилици и успети. А тиме ће учинити добро дело грчкој народној мисли. Буде ли пак то, нема сумње, да ће Русија настојати, да се сличним стварима учини добра и другим њој сроднијим државама

ПОДЛИСТАК

ПРОМАШЕН НИШАН.

ПРИЧИЦА ИЗ СРПСКЕ ПРОШЛОСТИ.

Ноћ се спустила. Месечина обасјала целу околину. Небо накићено сићаним звездицама, које трепте као црвени рубини.

Мртва тишина . . . Лаки ветрић полако и благо ћарлија, те љуља грање на дрвећу, час десно, час лево.

Поред оног онижег брежуљка, виде се четир коњаника при благој месечини. Коњаници јаше право према селу.

Стигоше пред сеоску механу, одјахаше знојавне коње и унутра уђегоше. Механџија кад виде првог јахача у онако сјајном руву, дубоко се поклони и пође му у сретање.

Турчин у сјајном руву а на глави му као снег бела чалма, са окићеном челенком, а изнад чела на чалми му трепти мали месец, урезан ситним камењем. Дуги огртач до колена, опшивен лисичином и испод врата једна сребрна копча, која придржава огртач. За силајем има јатаган и кремењак. У левој руци држи дугу пушку шешану, која је богато и скупо украшена. Он погледа мрко око себе и сељане, који су га радознало посматрали.

Механџија изишао да уведе коње у коњушницу, а Турци приђоше једној клупи, те седоше преко од сељана. Турчин у сјајном руву посади се на један пањ, а поред себе положи шешану. Сељани посматраше испод очију Турке, а највише су погледали на лепу шешану, која је на пању наслоњена била. Неки су завидели Турчину, гледајући дивну пушку. Један се одвоји од сељана, човек од својих тридесет година, високог раста, црне косе као угљен, очи велике па са дугим трепавицама, а изнад очију вију се две веће као пијавице. На глави мали фесић, а одело свакидашње. Радосно приђе Турчину са речима:

— 'прости беже!... Таке пушке још не виђех, дозволи ми, да је гледнем.

Турчин развуче усне те се насмеши.

— А жељан си болан оваке шешане? — пита Турчин.

— Ама нисам ни чуо, а нисам ни видео.

— Загледај је мало! — вели Турчин и пружи му шешану.

Вуксан (тако беше име човеку), жељно прихвати пушку и поче је обртати.

Сељани поустајаше из својих кутова и опколише Вуксана, да виде шешану. Турци се заценили од смеја, кад видеше како раја уздише за лепим и сјајним оружјем

— А како гађа, добри беже? — пита Вуксан погледајући час пушку, час Турчина.

— Никад ме не превари! — одговори Турчин хвалећи своју шешану.

— Гађа нишан? — опет Вуксан.

— Ма рекох, никад не превари!

— Ал' и јесте лепа!

— За то је у Турчина!

— Које дукате вреди! — радознало пита Вуксан.

— Ех, болан!.. Нема у Јабучју толико рушпија да исплати ову шешану! — вели поносито Турчин.

Сељани се згледаше, да чисто им неправо, али ипак шуте.

— А где је створише?

— У Цариграду бре!

Механџија донесе каву у филџанима, Турци почеше у сласт сркати. Сељани се скупише у једну гомилу, те почеше између себе шапутати.

Вуксан се опет одели од друштва и приђе Турцима, који су међутим посркали каву. Бег узео чибук да мало задими.

— Вала и добро гађам!... Па за ме је и така пушка! Око ми не промаша нишана! — хвали се Турчин и пушта густе димове из дугачког чибука.

— И сам јесам добар нишанџија — рече Вуксан.

Турци се грохотом насмејаше.

— Зар је то смешно? — пита Вуксан, а веће му се скупише.

— Није мајка родила раји нишанџију ев' вако ко ја! — рече Турчин и устаде са свог места, те истури прса.

— Јесте, добри беже!

— Батали такав диван!...

— Јесте, добри беже... Севдаха ми!

— Камо га?

— Ево ме! — гласно одговори Вуксан.

— Зар ти?

— Баш ја!

— Ти бољи него ја?

— То не!...

— Да?

— Тако ко ти добри беже!

— И ти то рече?

— Ја!

Турци и сељани зинули па само слушају. Једнима мило, а и другима, те радознало слушају, ко ће победити.

— Тако мислиш?

— И не друкчије! — одговара поуздано Вуксан.

— Па да окушамо?

— Готов сам у свако доба, ма да је моја крцалинка још мог деду служила.

— Аферим!...

Турци поскакаше и дођоше ближе. Бег седе поново, ухвати шешану, те се окрене према Вуксану.

— Сутра јутром да гађамо!

— Ја!

— Ако промашим, а ти згодиш, ја ти дајем сто златних рушпија — рече весело бег.

— Ако ти згодиш, добри беже, а ја промашим, ја се турчим.... — загрми весело Вуксан

Сељаци се престравише. Јер то је била велика реч и велико обећање. Па и сами Турци устукнуше, чисто нису могли веровати толикој смелости.

— Не шали се бре? — вели бег.

— Не дао Бог!

— Дакле тако ко' што си рекао?

— Како речем тако радим!

— Амо руку!

— Ево! — и Вуксан пружи своју десницу Турчину, овај прихвати и снажно се руковаше.

— Је ли вера? — пита бег.

— Зар вера!... Та вера ми је тврђа од камена сиња! — одговара Вуксан.

— Проклет ко пореče!

— Да Бог да!

Снажне се руке одпусте и сваки својима приђе.

Турцима је ово годило бар ће да види раја нишанџију којем нема равна.

Вуксана су карали што је метнуо своју веру на коцку, па ако још промаши....

— Нешто заборависмо, — рече Вуксан бегу кад се опет приближио.

— Па реци!..

на Балкану. Само, само — ако те државе узумеју у овим данашњим приликама политичким, паметно да се држе и да не иду ускос руској политици, као што то почињу већ да чине неки „генералисими“, као што је злосрећни раскраљ Милан, данашњи главни заповедник српске војске

Политички преглед.

Угарска.

Земаљски сабор. У прошли уторак је продужена расправа у појединостима о прорачуну за ову годину. Код ставке: „Јавна сигурност“, развила се жестока распра. Пошто је усвојена ставка о министарству за унутрашње послове — увео је реч код оне прве ставке Виктор Пихлер, члан независне странке и жестоко је напао престоничку полицију. Није се ограничио само на погрешке, које је ова учинила у последње време, него је напао због њенога насилничког и изазивачког владања у опће. После њега су говорили Олај и Вишонтаји о тој истој ствари. Министар унутрашњих послова је увео у одбрану полицију. Због појединаца, вели, не треба осуђивати целу установу.

Троједница.

Земаљски сабор. Пре четрнаест и више дана почета расправа о годишњем прорачуну, продужена је у прошли понедељак. Посланик Ратковић препоручује да се гради железница до приморја, да се потпомогне бродарство, да се народ поучи у рацијоналном риболовству и да се подигну занатлијске и виноградарске школе у приморју. — Врбанић (Штросмајеровац) је против прорачуна. Примећује, да повреде поравнања не само да нису саниране, него се иде за тим, да се оне законито уобичаје. — Бан полемише с предговорником и изјављује, да вотирање прорачуна није питање поверења. Наглашује, да је нарочито у Славонији народ већином уз владину странку. Ни једна влада није признала повреду поравнања. Биће увек света, који верује у те повреде. На жалост, вели, недостатна интелигенција у земљи је узрок, што се отежава решавање многих питања. У томе би, вели, могли заједнички да раде десница и левица

— У седници од прошлог уторника говорили су против прорачуна Смичиклас и Захар, а Гавранић за прорачун. Смичиклас осуђује просветну политику. Влада, вели, измењује књиге школске за политичке сврхе. Говорник жестоко напада мађарске школе које су у Троједници. Гавранић полемише против клерикалног говора Брешћенскова. Захар изјављује, да државоправна борба међу Угарском и Троједницом и даље траје. Бан служи чисто мађарској идеји.

Русија.

Обвезна настава. У последње време се у Русији живо ради на томе, да се узакони обавезно полажење школе. Пре неког времена на саветовање позвани школски старатељи из појединих области, изјаснили су се сви, да су за обвезно полажење школе, које је изречено у предлогу тајног саветника Рајева. У једној окружници, коју је упутио управник ставропољске губерније на своје потчињене власти, вели се: „Сваки Рус ваља да зна, да цар Никола II. жели, да сва Русија научи што пре читати и писати. А сваки Рус зна и то, како скупо плаћа руски сељак своје незнање. Дакле не само цареве слуге, него и сваки Рус, који љуби своју домовину, мора тога ради порадити из све снаге своје, да се царева жеља по могућству што пре испуни. С тога позивам власти, да усвоје ово моје мишљење, те да рад свој удесе у правцу, којим ће се ширити светлост по руској држави“.

ДОПИСИ.

Из Срема. (Искључиво право точења.) Доста смо већ заваравани да ће се искључиво право точења пића укинути и право побирања као и у Угарској увести, но до данас беху то само обећавања и ништа друго, јер ево искључиво право траје још једнако, како под правим именом, тако и под лажним именом „права побирања“, јер то тобоже право побирања које се на више места врши, није ништа друго него и опет искључиво право, само под лажним именом побирања, и са том разликом што закупник — обично општина — мора да плати онолико закупнине, колико финанцијално равнатељство у Вуковару захтева и што се сваки крчмар и малопродавац мора унапред општини обвезати, да ће платити од сваке литре пића онолико, колико год се буде од њега искало — дакле као да је и искључиво право — јер иначе неће од равнатељства добити дозволу.

Ово се до душе противи точаринском закону, али ово општина чини по упути фин. равнатељства те се овако општине наводе на незаконитости, а нашем министру г. Јосиповићу који је ради искључивог права био већ и оставку дао, замазују тиме очи, јер он не зна какав се грозан швиндл под фирмом побирања у неким општинама тера.

Овај посао врло вешто тера један виши финанцијални чиновник. Општини запрети, да ако неће онолико колико он иште — или са мањим попустом — дати, да ће онда продати другоме искључиво право, и да већ имају оферт на већу своту. Општина се поплаши да јој не дође какав пробисвет на врат као закупник, пристаје на све и по упутству истога чиновника, који ради по заповести свога директора, присиљује своје бирташе и трговце на потпис реверза, да ће платити од сваке литре колико буде требало.

И то се зове „право побирања“!!!

Писац ових редака купи податке, те ће у своје време сва ова недела на јавност изнети, а и у посебној брошури на више језика одштампати, те се са потпуним својим именом потписати и те брошуре разним европским листовима и парламентима разаслати, да цео свет чује и види како се код нас у врелу под фирмом „побирања точарине“ грозан швиндл тера.

2 × 2 = 4.

Вести из места и са стране.

† Јеца Добриновићка. Једна, од најстаријих и најсталнијих чланова срп. нар. позор. дружине, Јеца Добриновићка, преминула је у Осеку, у среду изјутра, 21. јануара након тешке операције. Најсталнији, велим за то, што покојна Јеца никад није одлазила од срп. нар. позоришта, већ је с њиме и добра и зла времена провађала, за скорих 30 год. Од пет сестара, за Јецу се може рећи, да је била најмирољубивија, најплеменитија. Она је у својој кући, тако рећи, од кад је оболела, млађе своје колегинице, за мале и незнатне услуге издржавала и својски потпомагала. Покојна Јеца побољевала је већ од десет година, ал од 2—3 год. баш је знатно клонула и није јој жао било ни умрети, „већ би ми жао било, живети а никад не играти“. Тако је пре 8 дана рекла гђи Сари Бакаловићки, кад ју је иста у Осеку у болници посетила. Дакле, глумица и на самртној постељи. Тад се тек може појмити с колико љубави је покојна Јеца била глумица. Она није глумила, она је стварала типове, које за њом, само великом вештином може надокнадити, ал заменути Јецу — никад. Њена „Мутибарићка“, „Волмутовица“, „Пелагија Ивановна,“ „Сара Гилдернова“ и млоге друге улоге, комичних типова, остаће у памети све публике куд год је дружина срп. нар. позоришта пролазила. Нека је вечан спомен покојној Јеци и лака јој земља.

Ђ. В.

Тридесетогодишњица београдског позоришта. 18 авг. ове год. навршује се 30 година од кад је ударен темељ садањој позоришној згради у Београду. У тако сграђеној позор. згради било је 19 које глумаца, које глумица, од којих су још живи: г.г.: М. Цветић, Ђ. Пелеш, М. Гргурова, Јулка Јовановићка М. Станишић и Д. Коларовић. Ново позориште отворено је свечано 20. окт. 1869. год. представом „Посмртна слава Кнеза Михајла“. Позоришна школа отворена је 1870., а укинута 1873. год.

Српска женска добротворна задруга у Митровици. Држаће у недељу 18. (30.) јануара 1898. год. у 3 сата после подне у „Српском есконтном деоничарс ом друштву“ II. редовну главну скупштину. Дневни ред. 1. Подпредседница отвара скупштину. 2. Извештај управног одбора о раду и успеху задруге. 3. Слободни предлози и питања. 4. Избор управног одбора на једну годину и то а.) председнице. б.) подпредседнице. в.) тајника г.) благајника. д.) 12. одборница. 5. Избор 4 чланице за прегледање благајне и рачуна. 6. Избор 2 скупштинарке за оверовљење скупштинског записника. Примање задружно било је: 3499 фор. 63 нов., издавање: 657 фор. 91 нов. Имање задружно износи 2841 фор. 72 пов.

Српска сентомашка трговачка омладина приређује игранку на Три Јерарха 30. јануара (10. фебр.) 1898. у дворани велике општинске гостионице.

Забаву у Панчеву. Панчевачка српска занатлијска добротворна и просветна задруга у Панчеву приређује у суботу 24. јануара (5. фебруара) 1898. у дрорани код „Трубача“ своју прву редовну забаву са игранком распоред: 1. „Соколи“ мушки хор од М. Топаловића. 2. Смеса српских нар. песама, мушки хор од Јос. Маринковића. 3. Говори друштвени тајник г. Мита Палић. „Шаран“ шаљива игра у 1 чину од Ј. Јовановића. За тим игранка.

Забава у Пожези. Срби из Пожеге и околине приређују прву беседу с игранком у недељу 25. јануара (6. фебруара) 1898. уз суделовање: Војничке глазбе сл. пуковније бр. 73. барона Градиа из Осека: Сл. српског певачког друштва из Загреба, госпође Зорке Марковићке и г. Мише К. Димитријевића, чланова земаљ. позоришта у Загребу, госпођице Љубице Јовановићеве из Пожеге, гуслара г. Лазе Надбандића из Ирига и свирца г. Миле Милића из Шида, у корист учитељске школе у Пакрацу. Програм: 1. „Из српске шуме и утрине“ од Чижека, свира војничка глазба. 2. „Поздравни говор“ говори др. Никола Шобат. 3. „Ускликнимо“ од Станковића, пева збор срп. пев. друштва. 4. „Српске народне песме“ пева уз гусле, Лаза Надбандић. 5. Ф. Гал: „Романса“, пева уз пратњу војничке глазбе гђа Зорка Марковић. 6. „Двори даворови“ од Јенка. Пева збор срп. пев друштва. 7. „Старо србијанске и мађедонске песме“ пева госпођа З. Марковићка. 8. „Српска рапсодија“ од Калауза, свира на гласовиру гђца Љубица Јовановић. 9. „Где Милка ма?“ Двоструки мушки квартет срп. пев. друштва из Загреба. 10. „Декламација:“ Декламује госп. М. К. Димитријевић. 11. „Потпури руских песама“ од Шинцла, свира војничка глазба. 12. „Српске пјесме“ од Јилека. Мушки збор, тенор и баритон соло, гласовир. Срп. пев. друштво из Загреба. 13. „Српски марш“ од Јенка, свира војничка глазба. II. део игранка. За време одмора забављају и увесељавају госте гуслар и свирац певањем српских народних песама, односно и поскочицама.

Народна забава у Новом Саду. У идући петак на св. Три Јерарха биће у Новом Саду народна забава. Оваких је забава било у Н. Саду и прошлих година, а биле су врло омиљене. Те је забаве посећивао и многи свет са стране, а судећи по разбирању, биће то и ове године. Распоред је забаве леп — ми га доносимо на другом месту — а и цел је корисна, којој је намењен чист приход.

Колико поједе човек. Недавно израчунао је један Енглез, колико човек поједе кроз 60 година. Резултат тога рачуна је овај: Рачунајући на дан за сваког човека само 250 грама меса, поједе за време од 60 година 20 комада говеда, од којег свако важе 250 килограма. Уз то 15.000 килограма хлеба, двадесет комади свиња, два вагона кромпира, 10.000 јаја и безброј живине, 4500 килогр. шећера, 750 килогр. соли. Уз то је још урачунао воће и друге ситнице, док је дошао до резултата, да човек мора у свом животу потрошити 60.000 килограма хране, да живи 60 година. Статистичар овај није изнео бројеве за оне људе који се буне и траже хлеба.

Кратке вести. Срп. Бродар. Друштво поручило је два нова пароброда, који ће стати до 550.000 дин., а биће готови до септембра. — Из Шопроња у Угарској и Олмица у Моравској јављају, да је силна олујина тамо владала у прошли понедељак. — У прошли понедељак појавио се пожар у Московској опери, до позорнице је све изгорело; неколико ватрогасаца је рањено. —

Најновије вести.

Бугарска споменица турској влади. Бугарски заступник у Цариграду Марков, предао је великом везиру споменицу о догађајима, који су се догодили од новембра у скопљанском вилајету. Споменица наглашује, да је ухапшено 592 Бугарина, међу којима је 30 учитеља и више свештеника. Споменица говори даље о мучењу ухапшених и насиљу према женскињама. Позивајући се на пријатељско држање Бугарске према Турској, тражи, да се тим насиљима стане на пут.

— Ако ти промашиш и ако ја промашим.....

— Губиш ти!.. Губим ја! — одговори бег хладнокрвно.

Сељани још мало поседоше и затим се разиђу кућама са Вуксаном

Турци испразнише још сваки по три филџана црне, па онда и они одоше спавати.

* * *

Први сунчани зраци озарили благо јутро. Трава пуна росе, па чисто полегла под њеним теретом.

По где која птичица весело цврчуће на скривеној грани.

Вуксан уранио.

Сељани већ се почели купити, једни к' Вуксану, а други пођоше пут механе.

Од кад је Јабучја, још се то никад догодило није. Оваке опкладе и тако уцењено скупи нишани, још сељани не виђеше.

Вуксан дошао пред механу, уђе унутра, те се поздрави са Турцима.

Изађоше у двориште, а тамо пуно народа. Стара мајка и сестра Вуксанова, дођоше да одврате Вуксана. А он се опире и једи што му је мајка дознала, ма да је он тајао.

Напослетку уклонише старицу са девојчетом.

— Шта ће да нам служи за нишан? — пита бег, а глади своју густу браду.

— Од воље ти, — одговори Вуксан и погледа у своју крџалинку.

Бег погледа око себе, угледа два крупнија камичка, пође те их дохвати.

— Ево два грумена, везаћемо са узицама оба, па онда друге крајеве обесити за ону суву грану, — рече бег показујући руком у крај дворишта, на једно суво дрво.

— Право ми је добри беже.

— Механџија! — виче бег.

За мало па се укаже механџија.

— Де, донеси две узице!

Овај се окрете те донесе узице

Једно момче прихвати узице, веже оба камичка и за тили час се успужа на дрво и превеже узице, једну поред друге.

— Хоћемо ли болан петнајест корачаји?

— Право ми је!

— Е вала, сад смо готови!....

Ја ћу гађати леви нишан, а ти десни. А сад вала бре, ја ћу први да гађам! — рече бег, те дохвати своју шешану и поче је удешавати

Вуксан одмери даљину и забележи. Бег стаде на белегу.

Наста тишина сви се утајаше и непомично гледају у бега.

Бег погледа у свој нишан и узе га на око...

Пушка плану!... Прас!....

— Погоди! — зачу се боно међу сељанима.

Бег спусти шешану, те погледа кроз дим на нишан.

Али нишан је на месту висио, кугла је одлетела поред њега и зарила се у камени зид.

Бег скупи веђе, диже пушку у вис и далеко је баци од себе, са речима:

— Проклета да си!.. Кад ме сад изневери, пуста остала.

— Их болан!... Зар тако шешану? — пита Вуксан па чисто му жао.

— Ти гађаш!... — загрми бег н показа руком нишан.

Вуксан стаде на белегу. Диже своју крџалинку, упре је у раме, главу саже поред прозора и левим оком зажмири.

Сељани мислиш не мичу се. Прас!....

Камичак распрште се на све стране.

— Хвала Богу! — заврши Вуксан и спусти крџалинку.

— Жив био мајци! Осветла нам образ! — узвикне један просед сељак из гомиле.

Бег гледа у нишан, где се још узица без камичка у ваздуху љуља. Затим окрете главу и погледа Вуксана, а усне му се развукоше и он прозбори:

— Аферим! Аферим!... Где научи тако гађати?... Е соколе ама и јеси бољи нишанџија него ја! — изговори бег и пружи руку Вуксану.

— Ех побро, ма да се крвимо, ма да имамо пизму један на другога, ипак ти велим да си бољи него ја! настави бег и тури шаку за силај и извади један завежљај, те одмота и захвати руком рушпије, из завежљаја.

Сељани се скупише око њих.

— Држи шаку да ти бројим! — вели бег Вуксану.

Вуксан пружи руку, овај му изброја сто рушпија. Вуксан стрпа у џеп.

— Хеј Исмајиле! — повиче бег.

— Заповедај господару! — одазва се један постарији Турчин.

— Седлај хате да идемо!

— Одох господару! — рече Турчин те окрете се и оде.

— Хеј механџија!

— Слушам светли боже!

— Да платим конак! — рече бег и уклопи му у шаку неколико рушпија.

За мало па доведоше коње оседлане.

— Узјахајте децо!

Турци узјахаше, и сам бег узјаха!

— А шешану!? — пита Вуксан и хтеде му је додати.

— Пуста остала!.... Јуначе теби поклањам шешану, а ти мени крџалинку јер она боље гађа.

Вуксан се замисли. Та ову крџалинку, још му је деда отео од крџалија, ал' за ону лепу шешану даде је.

— Е фала ти добри беже! Ову шешану ама чуваћу к'о око у глави.

— Ал твоја боље гађа!

— Гађа добри боже и ова! — рече Вуксан те набије шешану? Па узе на нишан други камичак.

Прас!.....

Камичак се завитла у ваздух, те паде распаднут на земљу.

— Вала јуначе ти скиде оба нишана! Благо мајци која те роди... А како ти је име? — пита бег.

— Вуксан Загорац!... А твоје беже?!

— Каран-Алајбег са Зворника!

Сељани се згледаше.

— Сад одох!. — Остај здраво! — рече бег и ободе свог хата те одјури са осталим Турцима.

— Срећно пошао! — довикне му Вуксан, а шешану од радости дигао у вис,

Дотрча мајка и сеја те загрлише Вуксана. А мајка од веље радости плаче.

Сељани се рукују са Вуксаном, та он им је осветлао образ, њима, па селу.

Вел. Кикинда. **Урош Чавић.**

ПРИВРЕДНИ ДЕО

ЗА ТРГОВИНУ, ЗАНАТЛИЈСТВО И РАТАРСТВО.

ГЛАСИЛО СРПСКОГ ЗАНАТЛИЈСКОГ УДРУЖЕЊА.

Опет реч-две о шегртима.

Није давно било, када смо на овом месту повели реч о шегртима, рекавши шта и како ваља чинити, па да се стање ових јадника на боље окрене. Овде хоћемо још једну, тако исто важну страну у томе питању да додирнемо, која се наиме тиче његовог умног и моралног благостања.

Да будемо јаснији.

Неоспорна је истина, да наше трговинство и занатлијство стоји још и данас на врло ниском ступњу знања свога. Доказа за то пружају нам у изобиљу не само села већ и вароши, али прва поглавито. Нека је част оним малим изузетцима где било; међутим већина наших трговаца и занатлија не појима довољно свога положаја. А у томе баш и лежи прави узрок нашег трговинског и занатлијског назатка. Но не треба мислити, да таково стање случај собом доноси. Не. Таково стање изазвало је највише данашње образовање трговинског и занатлијског подмлатка и нарочито почетак његовог спремања за будући живот. А ту мислимо шегртство само. Међутим, у околностима данашњим, у којима се шегрство спрема за чињенице трговинства и занатлијсва, скоро да се не може ништа боље ни ишчекивати. Као што смо рекли, данас се не води брига ни о физичном животу шегрта, а о умном и моралном не може ни говора бити. Понижен и презрен до крајности; стављен ван блиског домашаја породичног живота дотичног трговца или занатлије, код кога се већ налази, њему је суђено да и умно и морално мора пропадати. А када знамо још, да се на те две струке животног занимања одају данас већином деца крајне сиромашна и из најнижих редова друштвених; или деца она, можда и од материјално бољих кућа, али која су хтела вишим школовањем до највиших редова друштвених да се докотурају, па слаба умом нису могла то постићи — онда је јасно зашто наше занатлијство и трговинство тако стоји и зашто не појима свога положаја.

Закон се до душе састарао, да трговачку и занатлијску омладину подиже умно и морално, пружив школе шегртске и једнима и другим, које би тобоже овима пружиле нужно образовање Али и покрај тих школа, које годинама већ постоје, шегрт је остао онај стари шегрт, који се и од стране својих господара па баш тим школама „образованих“ сматра за пониженог створа, те му се за то положај и не окреће на боље. А то је довољан доказ, да те школе не одговарају потреби оној, коју напредно време тражи; те школе су очевидно формалност само, као што су често и сами многи закони формалности са којима се силна ларма подиже, а овамо ствар се у самом одјеку свега губи. За то треба и у томе напред поћи. Сваки трговац или занатлија, треба поред бриге о физичном животу свога шегрта, поред бриге кућевног реда и бриге непосредно саме струке дотичне, коју пружа своме шегрту, да води бригу и о његовом умном благостању. Треба да се стара, да шегрта свога толико умно и морално подигне, да га је у стању у своје време са поносом од себе отпустити. Све оно, што му није домаће васпитање у тешком сиромаштву могло пружити, треба господарева кућа да му накнади. Све оно, што је због слабости умне и неразвијености у почетним разредима започете школе промашио, треба сад брижним настојавањем у господаревој кући да накнади, те са пуно снаге и одушевљења да пође даље у живот започетим путем. Најбрижљивије дакле мора сваки трговац или занатлија настојати, да му шегрт школу шегртску уредно походи; најбрижљивије настојати мора, да му шегрт школске све дужности савесно врши и најбрижљивије мора настојати да од тога школовања шегрт користи има. Нека му се зна радно време односно дневни часови рада у радионици или трговини. Ту нека се брижно настоји, да робу добро позна и са употребом њеном стече сва искуства, која ће му доцније у већем обиму пред очи излазити. Сво остало време нека је под брижним старањем свога господара, као под брижном негом родитељском. Ту би се имао шегрт бавити са читањем стручних књига и листова, које би господар набављао и њему на читање са упутом на размишљање давао. У згодно време, господар би у радњи својој повео разговор о ономе што се у књигама и листовима пише. Ту би били и „момци“, који су ту фазу своје струке прешли а имају већ и искуства о свему, те би скупа теорију примењивали у праксу и на тај начин и себе и ученика свога — шегрта — спремали за живот који је данас тако тегобан у сваком погледу. Трговина или радионица била би жива школа, из које би излазили не „шегрти“, већ ученици потпуно спремни за своју струку, те и умно и морално уздигнути на висину напредног доба данашњег, који би се у свету знали кретати те и са мање срестава, посао свој успешно започети. Јер трговинство и занатлијство наше не стоји тако ниско данас за то, што појединцу не достаје капитала с којим би посао свој отпочео. Не поричемо ни то. Али нашем трговинству и занатлијству треба бољег образовања и свестранијег познавања струке своје. Треба му светске умешности, разбора, умења и т. д. свега онога дакле што га умно подиже и морално узвишује — што му треба, остало већ с тим долази. О томе се можемо осведочити на сваком кораку. Или зар није један незналица трговац или занатлија наследио од својих родитеља или рођака грдне капитале, па је прошао ма како; или је зар један разборит и уман од ничега дошао до лепог иметка?! Данашње напредно време тражи у главном ума и морала, а остало се често срета на сваком кораку. „Ум царује, а снага кладе ваља“, вели наша народна пословица.

Па за то појмимо добро дух времена и пођимо у стопце с њиме. Одбацимо „шегрство“ а створимо на место њега „ученике“ који ће из живе школе занатлије једног, или трговца изићи, као отресити младићи и свој положај појмити онако, како то време захтева од њега. Тако ће се само моћи и код нас трговинство и занатлијство унапредити; тако ће само трговинство и занатлијство наше моћи појмити свој положај и у данашњем посве критичном времену знати се кретати. А колико би таково занатлијство и трговинство још користило и своме народу у коме живи — проговорићемо и о томе другом згодном приликом. Оволико само држасмо за нужно данас рећи, а време ће показати дали ће нам глас бити вапијући у пустињи, или ће добити у заинтересованих свога одјека. Један родитељ.

Вести.

„Виноградовим“ читаоцима. Уредник „Винограда“ био је тешко болестан ова последња два месеца, стога лист није могао ни изићи до сад. Но како је ово дана боља тргла натраг, болник се опоравља и чим се толико оснажи, да може радити, гледаће да накнади пропуштено. Оволико на умирење његовим претплатницима.

Не храните стоку проклијалим кромпиром. Проклијали кромпир којег особито сад у пролеће има, шкодљив је по стоку. У клицама оним налази се отрова, који је много шкодљив по стоку. Марва која једе таку храну, изгуби вољу на јело и стоји спуштеном главом и раскреченим ногама уз јасле. У ходу се поводи, хоће да скаче и изгледа као опијена. Осим тога рађају се из овога многе друге опасне болести.

Званичне забелешке будимпештанске берзе

21. јануара (2. фебруара) 1898

Пшеница банатска, стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81, цене од 100 килограма од — ф. — н. до — ф. — нов.; потиска стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81 цена од 100 килограма од — ф. н. до — ф. —н.; нова од 12 ф. 30 н. до 13 ф. 20 н.ештанска, стара, каквоћа по хект. од 75 до 81, цена од 100 килгр. од — ф — н. до — ф. —нов. нова од 12 ф. 25 н. до 13 ф. 5 н.; бачка, стара какв. по хкл. од 75 до 81, цена од 100 кгр. од — ф. — н до — ф. — н. нова од — ф. — н. до — ф. — н.

Раж, нова, прве врсте, каквоћа по хектолитру од 70 до 72, цена од 100 кгр. од 8 ф. 60 н. до 8 ф. 65 н.: друге врсте, каквоћа по хектолитру од 70 од 72 цена од 100 кгр. од 8 ф. 50 н. до 8 ф. 55 нов.

Јечам, нови, за пићу, каквоћа по хкл. од 60 до 62. цена од 100 кгр. од 6 ф. 20 н. до 6 фор. 50 нов.; за пециво, какв. по хл. од 62 до 64, цена 6 фор. 70 н. до 7 ф. 40 н.; за пиваре, каквоћа по хектолитру од 64 до 66, нова 8 ф. — н. до 9 ф. 50 н.

Зоб нова, каквоћа по хектолитру од 39 до 41 цена од 100 кгр. од 6 ф. 30 н. до 6 ф. 65 нов.

Кукуруз стари, банатски, какв. по хл, од — до —, цена од 100 кгр. од 5 ф. 10 н. до 5 фор. 15 н. остали, каквоћа по хкл. од — до —, цена од 5 ф. 05 н. до 5 ф. 10 н

Репица, каквоћа по хектолитру од — до —, цена од 100 кгр. од 12 ф. 50 н, до 13 ф. 25 н.

Проја, каквоћа по хектолитру од — до —, цена од 100 кгр. од 4 ф. 80 н. до 5 ф. 10 н.

Маст, 100 кгр. 54 ф. 50 н. до — ф. — н.

Сланина, 100 кгр. 48 ф. 50 н.; сушена 55 ф. 50 н.

Шљиве, босанске 100 кгр. од 14 фр. 25 н. до 18 фор. 75 н.; славонске 100 кгр. — ф. — н. до — ф.

За пренос робе на лађама плаћа се до Будимпеште од 100 килограма по Дунаву: од Панчева од 23 нов. до 27 нов. од Новог Сада од 21 нов. до 23 н од Бездана од 13 н. до 15 н; по Тиси: од Сегедина од 27 н. до 29 н. од Сенте од 26 н. до 27 н. од Титела од 24 н. до 25 н.; по Сави: од Митровицо од 32 н. до 34 н.; по Бегеју: од Темишвара од 38 н. до 42 н. од Вел. Бечкерека од 27 н. до 28 нов.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи

од 21. јануара (2 фебруара) 1898.

Дукати	5 ф. 70 н.
Наполеондори (20 франака)	9 ф. 51 н.
Угарска златна рента	121 ф. — н.
Угарска круунска рента	99 ф. 85 н.
Аустријска златна рента	121 ф. 75 н.
Немачке државне марке (од 100 мар.)	58 ф. 75 н.

Преглед трговине у прошлој недељи.

Петролеј: фијуманско-амерички петролеј 21 ф. 75 н. фијуманско-руски петролеј 19 ф. — н., салонски, оршавски петролеј 17 ф. — н., кроштатски петролеј 15 ф. — н., све од 100 кил. нето са 20 проц. таре са бурадима, царина се узима у Будимпешти; угарски петролеј са три крста 19 ф. — н., са два крста — ф. — н. нето од 100 кил., нето тара инклузиве Барел аб Будимпешта.

Шећер: Прва врста 37 ф. — н., шећер на коцке 38 ф. — н., лошији 36 ф. — н. франко у Будимпешти. Све од 100 кил.

Вуна: летња 65—80 ф., боља роба 89—92 ф., зимска 90—92 ф., бела летња 108—116 ф., лошија бачка 78—80 ф., бачка без махне 100—102 ф., цигаја 86—90 фор. Све од 100 клгр.

Трговина.

НОВИ САД, 22. јануара. Пшеница прве каквоће фор. 12 до ф. —·— Пшеница средња 11 фор. 50—70 н. Пшеница лакша роба фор. 10·50—11·— Наполица фор. 9·50—10·—. Јечам фор. 5·20—40— Зоб 5 фор. 70—80 нов. Кукуруз у зрну 3 фор. 70—80 н. Маст 60 ф. Сланина сува 60 фор. дебела паљена 62 фор Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки 44—·— нов.
„ средњи . . 42—·— нов.
„ лаки . . . 40—·— нов.

Све од 1 килограма.

Теоци . 26—27 нов. по клгр.
Јагњци —·— фор. по комаду.
Овци . 8—16 фор. по пару.

*

Брашно, 22. јануара Фино брашно: Нумера 0 — 19 фор. 60 нов.; — 1. — 19 ф. 20 н. 2. — 18 ф. 80.; 3. — 18 ф. 40 н.; брашно за лебац: Нумера 4. — 18 ф. — н.; 5. — 17 ф. 80 н. — 6. 17 ф. 40 н.; — 6а. 16 фор. 80 н.; — 7. 15 ф. — н. брашно несејано: I. — 14 фор. 20 н.; II. — 13 ф. 60 н. мекиње: 4 ф. 20 н.; грис прве и друге врсте, 20 фор. — н.; треће врсте: 19 ф. 60 н. Све од 100 килограма. Цене су парног млина Валтазара Фајта у Новом Саду.

*

Стање воде под Новим Садом.

21. јануара било је . . . . . 0·24 мет.
22. јануара било је . . . . . 0·29 мет

*

БЕЧ, 1. фебруара п. р. (Оригинални извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 9164 к., дошло је 4935 ком. млађе врсте, 3554 комада угојених мађ. соја —. Свега 8489 комада дотерано.

Трговина је била живља.

Продало се:

Прима роба 48—49 н. изнимно — н.
Средња „ 46—47 н.
Сремска „ 46—47 н.
Назимад „ 36—42 н.

Догон је доста знатно мањи био, но за то се ипак не могоше цене у том саразмеру поправити, јер је тражња слабија.

Цена је сланини 52—·— ф.
„ „ масти 52—·— ф. Све од 100 кгр.

Вашар рогате марве.

На јучерашњем вашару рогате марве беше дотерано свега 3755 комада, од којих беше 2791 угојених и 969 ком. мршавих.

Трговина је била живља.

Немачке прима	— — —	41—42 нов.
Слабије	— — — — —	36—38 „
Мађарске прима	— — —	37—39 „
Средње	— — — — —	26—31 „
Бикови немачки прима	—	31—34 „
Бикови немачки слабији	—	26—28 „

од 100 килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

БЕЧ, 31. јануара п. рим. 1898. (Извештај воловоског вашара М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу Ст. Маркс).

Пријављено је било свега 3755 ком. т. ј. 2515 мађарског, 543 галичког и 697 немачког соја.

Усљед топлог и кишовитог времена била је тражња врло трома.

Продавало се за 100 килограма живе тежине: мађарски од ф. 27 36, прима до фр. 39.— галички од фор. 27—36, прима до 40·—, немачки од 30—39, прима ф., 42 50

Слабије врсте, бикови и краве од ф. 20—32.

*

БЕЧ, 1. фебруара по рим. (Извештај са свињског вашара од М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу, Ст. Маркс).

Пријављено је било свега 9164 ком. а смештено за продају 4935 назимади и 3554 тешких свиња мађарског соја.

Усљед већег догона ударише цене опет натраг.

Продавало се:

Прима роба од $47^1/_2$—49 новчића
Средња „ „ $45^1/_2$—$46^1/_2$ „
Лака „ „ $41^1/_2$—$44^1/_2$ „
Назимад „ „ 30—40 „

на килограм живе тежине без потрошарине.

ПОЗИВ
НА
НАРОДНУ ЗАБАВУ
С ИГРАНКОМ

КОЈА ЋЕ СЕ ОДРЖАТИ У НОВОМ САДУ НА СВ. ТРИ ЈЕРАРХА 29. ЈАНУАРА 1898. ГОД.

У ДВОРАНИ „КОД ЦАРИЦЕ ЈЕЛИСАВЕТЕ“.

Чист приход иде у корист оснивања српских земљоделничких задруга.

Свираће појачана музика 70 пешач. пуковније.

УЛАЗНА ЦЕНА ОД ОСОБЕ 1 КРУНА.

С погледом на истакнуту цел примају се добровољни прилози са захвалношћу.

Улазнице се могу добити у књижари Браће М. Поповића и у вече на благајни.

Почетак тачно у $7^1/_2$ часова у вече.

Приређивачки одбор.

I. РАСПОРЕД ЗАБАВЕ:

1. Поздрав, што га је написао за ову народну забаву др. Јован Јовановић Змај. Декламује гђица Даринка Калићева.
2. „Узо деда свог унука“ од Змаја Ј. Јовановића, по новој композицији од М. Димовића, баритон-соло пева Филип Богдановић из пратњу кора занатлијске омладине.
3. Говори Јаша Томић.
4. „Сватовац“, певају ратарске девојке.
5. „Чобанац“, свира у фрулу чобанин Сава Брзак, Текелија.
6. „Вода и суве“ од Роберта Толингера, пева мешовити збор новосадске занатлијске омладине.
7. „Ратарска песма“, декламује ратар Аца Евић, што ју је сам саставио.
8. „Мирјано“ од Ст. Мокрањца. Бас-соло пева Филип Богдановић, уз пратњу мешовитог збора занатлијске омладине.
9. а) „Крај потока“; б) „Очи моје вреде Новог Сада“, певају ратарске девојке.

II. ИГРАНКА.

ПОЗИВ
НА
БЕСЕДУ С ИГРАНКОМ

коју приређује

СРПСКА ВИША ДЕВОЈАЧКА ШКОЛА
У НОВОМ САДУ

у очи Сретенија у недељу 1. (13) фебр. 1898.

У ДВОРНИЦИ „ЦАРИЦЕ ЈЕЛИСАВЕТЕ“

Чист приход намењен је сиротим ученицама.

За улазак се плаћа од особе 1 фор. (ђаци и деца плаћају 50 новчића.)

Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Почетак тачно у 8 часова у вече.

Улазнице се могу добити у књижарницама Браће М. Поповића, Арсе Пајевића, Луке Јоцића и на дан беседе у вече на благајници,

I. ДЕО.

1. Из „Херувимске песме“ осмога гласа, певају ученице.
2. „Смеса славенских песама“, од А. Ф. Титла, свирају на гласовиру у четири руке Анђелија Јосићева, ученица II. разреда и Мирослава Јосићева, ученица IV. разреда.
3. „Дечја химна“, од Мите Топаловића, певају ученице.
4. „Легитимациона карта“, од Змај-Јована Јовановића, декламује Цвета Бингулчева, ученица IV. разреда.

5. „Дал' то“, алт соло од Ђуре Јакшића, компоновао Антон Хочевар, пева Јелена Рајковићева, ученица IV. разреда.
6. „Недељна песма јутрења“, од Феликса Менделсона, певају ученице.
7. „Што се боре мисли моје“, од А. Калауза, свира на гласовиру Вера Јовановићева, ученица III. разреда.
8. „Дани пролазе“, од Мите Топаловића, певају ученице.
На молбу пратиће песме на гласовиру г. Јован Грчић, професор.
9. „Инштитуткиње и чаробно огледало“, по немачком посрбила својим ученицама Анђелија А. Сандићева, шала с певањем и са сликама у два чина.

Л И Ц А:

Марија, Анка — сестре, уч. више дев. школе
Љубица Војновићева, Вида Војновићева — инштитуткиње
Катица, Персида, Меланија — другарице им
Ружа, служавка

Вида Поповићева уч. IV. р.
Олга Вученовићева уч. III. р.
Јелена Којићева уч. III. раз.
Бранка Петровићева уч. III. р
Ванда пл. Стратимировић, IV. р.
Десанка Милошева уч. III. р.
Олга Константиновићева IV. р
Стојана Алексићева уч. IV. р.

Збива се у малој вароши.

10. „Како се цвеће свети“, од Змај-Јована Јовановића, уз живу слику и певање приказују Олга Љубишина и Јулка Бугарска, ученице III. разреда. — Други део: Игранка.

Јавна захвала.

Приликом игранке, коју су приредили овдашњи Срби кабаничари и кројачи на дан свога патрона: св. часне вериге о. г., определив од исте чист приход за обнову св. литије, дадоше добровољне прилоге ове особе:

Г. г. Милин и Кос 2 ф. — Светозар Наћвински 1 ф. 60 н. — Браћа Матејић и сестра им 1 ф. 50 н. — Преч. г. Сима Никифоровић, парох, Браћа Терзин, Жива Велисављевић, гђе Јулијана и Маца Кадић, Ника Радосављевић и Јефта Радак по 1 ф. — Петко Стојановић 80 н. — Преч. г. Жарко Стакић, парох, Васа Секулић, Мита Бранкован, Миливој Бугарски, учитељ, Васа Пиперски, Душан Грунчић, учитељ, Паја Настић, Мија Петков, Милан Стајић, Н. Недељковић, путник, Ђура Андрејевић, Душан Цвејанов, Милан Николић и Данило Панић, вар. сенатор по 50 новч. — Гђа Љубица Андрејевић, г. Чедомир Савић и Светозар Угринов по 30 новч. — Ђока Миуцин и Игњат Кон по 20 новч. — Свега 20 фор. 20 новч.

Свима горенаведеним поштованим приложницима, као и посетиоцима, који су тако својски пригрлили наше племенито подузеће, те се у лепом броју одазвали изричемо нашу најтоплију захвалност, са жељом: да их Бог обилато награди за њихово доброчинство.

У Вел. Бечкереку, 19. (31.) јануара 1898.

У име приређивачког одбора:

Душан Цвејанов. Милан Николић.
Ђура Андрејевић.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

У преголемој тузи својој за јединим сином нашим

СВЕТОЗАРЕМ,

не можемо, а да не захвалимо онима, који нам ојађено родитељско срце, колико је могуће, ублажише својим суделовањем при укопу. Посепце нека је хвала овим путем изречена нашем свећенику г. Ђури Страјићу како на суделовању при укопу, тако и као личном пријатељу, који благом пријатељском утехом олакша у неколико болове срца ојађена. У истој мери хвала мојим драгим колегама, који пријатељским осећајима суделоваше и увеличаше укоп нашега незаборављеног сина.

Најпосле нека је хвала свеколиком грађанству, кумовима, пријатељима и познаницима, који топлим саучешћем поделише нашу тугу.

У Сентомашу 22. јануара 1898.

Јеврем Миковић
отац.
Марија Миковића
рођ. Сурдучка
мати.

38

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
У НОВОМ САДУ.

НЕИМАРИ

РОМАН

ИЗ БОРБЕ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ СРБИЈЕ

1813., 1814. и 1815. г.

НАПИСАО **К. П.**

ЦЕНА 1 ФОР.

Ово је наслов родољубивој књизи — књизи правој српској, коју ваља и треба сваки Србин да набави и прочита.

У овом српском роману износе се **светле слике српских неимара**, који су у почетку овога столећа створили слободну кнежевину — данас краљевину Србију. Светле ове слике, понос српски скромни ови неимари, који нису жалили крви своје, живота свога, живота породица својих — који нису жалили ни свога огњишта него све прегореше за спас и слободу своје потиштене отаџбине — нека буду пример и даљим српским поколењима: како се чува, брани и ослобађа своја домовина. — Горке и претешке патње српских мученика, који су на коцу испуштали своју јуначку душу за крст часни и слободу златну, челичиле су потиштеног Србина, који је, кад му зулуми додијаше скочио на оружје, борио се, али се није уморио, него је очистио своју домовину од силника и зулумћара и видео је слободну. — Исполинска ова борба Србинова задивила је цео свет, а уздрмала тада најсилнију турску царевину. Све се то верно и српски износи и прича у овоме роману, те читајући и сам, ако ти је српско срце — винеш се духовно у оно јуначко доба, које ти српске груди пуни особитим поносом и самопоуздањем у будућност.

Ову лепу књигу наградило је и издало најугледније српско књижевно друштво „Дело“.

Књигу ћемо послати о нашем трошку сваком, који новац у напред пошаље.

Нови Сад, јануара 1898.

34 1—3

С поштовањем
Српска књижара Браће М. Поповића.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
У НОВОМ САДУ.

НОВА КЊИГА.

Ово дана изишла је из штампе нова књига:

СРПСКА КОРЕСПОНДЕНЦИЈА

(КАКО СЕ ПИШУ ПИСМА).

Упутство за трговце, занатлије и за сваког.

САДРЖАЈ: I О разним титулама. — II. Трговачка писма у свакојаком облику и за сваку прилику. — III. Приватне и јавне исправе и примери за разнолике саставе — IV. Приватна писма, пријатељска писма, честитке, љубавна писма и т. д.

ПРИРЕДИО **А. П.**

ЦЕНА 50 НОВЧИЋА.

Ко пошље новац у напред добија књигу о нашем трошку.

35 1—6

У Новом Саду, фебруара 1898.

ОГЛАСИ.

ДРВА ЗА КОЛАРЕ.

Дне 9. (21.) фебруара о. г. продаваће се добровољном дражбом у шуми „Кудошу“ већа количина брестове грађе, подељене у мање хрде.

Дражба почиње у 10 сати пре подне.

Дрва леже од прилике $3\frac{1}{2}$ километра удаљена од румске станице.

Купци се овим позивају да изволе к тој дражби присуствовати.

Дрво је особито за коларе прикладно.

У јануару 1898.

Равнатељство
СПАХИЛУКА РУМСКОГ.

37 1—2

БАШТОВАНИМА.

Моју 800□ хвати велику баштуу лежећу у средини вароши, дајем на више година **под закуп.**

ХЕНРИ
директор циркуса.

41 1—1

МАЛИ ОГЛАСИ.

Тражи се стан
са једном или две собе с намештајем | за погодбу администрациј овог листа. Обратити се | 1—2

ОТВАРАЊЕ РАДЊЕ.

Част ми је доле потписатом, штованој публици до знања ставити, да сам данашњим даном отворио грађарску и дрварску своју радњу у месту Кленку, која је не далеко од савске обале у самом месту, и стојим на услузи сваког најбољом робом и јефтином ценом послужити.

Моли за многобројну посету

У Кленку 20. јануара 1898. год.

са особитим штовањем
Ђока Симоновић
грађар.

33 1—5

ЦИРКУС ХЕНРИ.

САМО ЈОШ КРАТКО ВРЕМЕ У НОВОМ САДУ

У суботу 5. фебруара п. н. к. 1898.

„ЗАБАВНО ВЕЧЕ“

приказује гђа директорка **Хенри**, као школована јахачица на школованом коњу „Ониус“; даље приказивање вештина са **40 коња и слоном**; „**М. Клине**“ са својим вештим певањем и говором.

У недељу 6. фебруара п. н. к. 1898.

предпоследња недеља у Новом Саду

2 ПРЕДСТАВЕ 2

СВАКА ПРЕДСТАВА СА НОВИМ ПРОГРАМОМ.

У понедељак 7. фебруара п. н. 1898.

корисница на поделу **сиротињи** вароши Новог Сада.

За многобројну посету понизно позива

ХЕНРИ
директор циркуса.

40 1—1

I. ЗАКЉУЧНИ РАЧУН
НАРОДНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ
ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У СРЕМ. КАРЛОВЦИ.

Рачун изравнања за 19. (31.) децембар 1897.

ИМОВИНА.		фор.	нов.	ДУГ.		фор.	нов.
Благајна: стање готовине		465	70	Деоничарска главница: 400 деон. од ф. 100, уплаћено 50%		200 0	—
Лисница: 628 меница	58349 27			Улози: за штедњу	20605·47		
од којих су у реесконту	44081 21	14268	06	додавши камату од	560 86 21166 33		
Зајмови на обвезнице		15740	69	Улови недељни	142 —	21308	33
Хартије од вредности		3800	—	Дугови		132	82
Непокрет.: кућа у месту бр. 377	3683 —			Преноси рачун		580	95
по отпису од	18 —	3665	—	Чист приход		630	17
Потраживања		2412	04				
Трошак око оснивања завода	163 04						
по отпису од	63 04	100	—				
Намештај и прибор	2307 78						
по отпису од	107 —	2200	78				
		42652	27			42652	27

Рачун прихода и расхода за 19 (31.) децембар 1897.

РАСХОД.		фор.	нов.	ПРИХОД.		фор.	нов.
Трошкови:				Камате:			
станарина	200 —			од есконтованих меница	2489 27		
поштарина, биљези и разни издатци	289 30			од зајмова на обвезнице	606 97		
плате и дневнице	1091 73	1581	03	по текућу рачуну	240 20	3336	44
Отписи:				Провизије		584	68
од трошкова око осн. завода	63 04			Разна прихода		307	60
од намештаја и прибора	107 —			Хартије од вредности: добит		200	—
од непокретности	18 —	188	04	Станарине и аренде		55	—
Камате:							
од улога	560 86						
од реесконтованих меница	1367 53	1928	39				
Порез на улоге 10%	56 09						
Порез на прирез	100 —	156	09				
Чист приход од $^{1}/_{8}$.—$^{31}/_{12}$. 1897.		630	17				
		4483	72			4483	72

Јован Радивојевић с. р.
управитељ.

Чеда Милутиновић с. р.
књиговођа.

ЧЛАНОВИ УПРАВНОГ ОДБОРА НАРОДНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ:

Др. Миша Михајловић с. р.
председник.

Марко Поповић с. р.
Јован Грбић с. р.
Паја Павловић с. р.
Ј. Жагар с. р.

Драгутин Хес с. р.
Пера Веселиновић с. р.
Ђока Милутиновић с. р.
Јован Вајдл с. р.
Ђока Стефановић с. р.

32 1—2

ЧЛАНОВИ НАДЗОРНОГ ОДБОРА НАРОДНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ:

Вацлав Мали с. р. Емил Ђармати с. р. Др. Ђорђе Красојевић с. р.

ПОЗИВ
НА
РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ
ПРВЕ ЗАДРУГЕ СРБА ШАЈКАША
ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
У ЖАБЉУ

која ће се држати у понедељак 9. (21.) фебруара 1898. у 9 сати пре подне, у друштвеним просторијама.

П Р Е Д М Е Т И:

1. Поднашање годишњег рачуна за годину 1897. са извештајем управе и надзорног одбора.
2. Давање опросница управи и надзорном одбору и предлог за одлуку о подели делимка.
3. Извршење §-а 11. задружних правила.
4. Измена §-а 22, основних друштвених правила.
5. Попуњење управе.
6. Отварање 5-ог кола честица почетком 1899. године.
7. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

У ЖАБЉУ 18. (30.) јануара 1898.

УПРАВА.

ИЗВЕШТАЈ
ПРВЕ ЗАДРУГЕ СРБА ШАЈКАША ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У ЖАБЉУ.

Стање завода 31. децембра 1897

	фор.	нов.		фор.	нов.
Рачун благајне	500	52	Рачун честичарске уплате IV. кола	20893	—
„ намештаја	99	20	„ збрисаних честица III. кола	69	74
„ утензилије	49	37	„ биљеговине	24	65
„ залога	61	—	„ зајма	12796	08
„ деон. код Срп. Банке у Загребу	340	—	„ збрисатих честица IV. кола	497	92
„ предујма на честице IV. кола	5910	—	„ резервног фонда	1419	89
„ сола менице	37208	46	„ делимка	3937	57
„ прима менице	34741	82	„ улога	17721	99
„ земље	151	84	„ реесконтних меница	19640	—
„ куће	865	50	Чиста добит	2926	87
	79927	71		79927	71

Рачун добитка и губитка.

		фор.	нов.		фор.	нов.
Рачун пореза	435 52			Рачун аренде од једноог ланца земље	12	—
„ 10% пристојбе	45 15			„ провизорији на продатој кући	106	14
„ општинске прирезе	39 53	520	20	„ камате од предујмова и залога	327	22
„ станарине		100	—	„ камата од Сола менице	2849	77
„ исплаћ. и капит. камата по улогу		929	12	„ камата од Прима менице	1678	14
„ реесконтне камате		1504	55	„ писарине	712	86
„ намештаја за отпис		11	03	„ штампе	781	71
„ утензилије за отпис		12	34	„ адвокатске опомене	46 —	
„ плате		871	92	„ опомене	284 10	
„ поштарине		183	36	„ ситних доходака	463 35	795	45
„ трошкова		570	37	„ затечених камата		6	03
Изравнање и то:				„ преписнине		19	80
10% на рачун резервног фонда		292	68	„ станарине од заводске куће		41	68
20% на рачун управи и надзорном одбору тантијема		585	38	„ закаснине		300	96
70% на рачун делимка		2048	81				
		7629	76			7629	76

39 1—1

Главни уредник: др Емил Гаврила. За уредништво одговара: Тоша Грујић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.